

Čís. 1738.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

I líčení hrůzy blížící se prý a připravované příští války může za předpokladů Šu 18 čís. 2 zákona zakládati skutkovou podstatu tohoto přečinu.

(Rozh. ze dne 27. září 1924, Zm II 10/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 9. října 1923, pokud jím byla obžalovaná podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin Šu 18 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nalézací soud, zjistiv, že obžalovaná na veřejných schůzích dne 14. dubna 1923 ve V. a dne 15. dubna 1923 v R. a v J. pronesla také výroky: »Mezi tím připravuje se nová válka a celá dělnická třída s ustrnutím hledí vstříc budoucnosti. Manželky a ženy, naši mužové a synové budou dušeni a škvařeni. Nebezpečí nové války hrozivě se blíží, lid veškerý touží po klidu a míru, kapitalisté však připravují válku,« nespátňuje v nich skutkové podstaty přečinu dle Šu 18 čís. 2 zákona na ochranu republiky, bera za prokázáno, že obžalovaná mluvila všeobecně o tom, která asi bude příští válka vypadati, že však jí nešlo o to, aby rozšiřovala zprávu, že Československá republika připravuje určitou novou válku. Neboť ustanovení uvedené stati zákona prý předpokládá, by pachatel mluvil o válce, která je již připravována v našem státě, tedy o válce konkrétní a proti určitému nepříteli směřující. Ostatně prý každý stát, který udržuje pravidelné vojsko, již tím právě, že toto vojsko má, připravuje se podle názoru soudu k nové válce, i kdyby při tom pomýšlel jen na obranu. Právem vytýká zmateční stížnost veřejného obžalobce, že osvobozující výrok porušuje zákon v Šu 18 zák. na ochr. republiky a jest stížen důvodem zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. Tato stať zákona vyžaduje jen, aby zpráva, pachatelem šířená, byla nepravdivou, aby pachatel neměl dostatečných důvodů pokládati ji za pravdivou, a konečně aby pachatel byl si vědom, buď že šířením zprávy vážně znepokojí obyvatelstvo nějakého kraje nebo místa nebo část tohoto obyvatelstva, anebo že tím poškozují bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost nebo veřejný pořádek, nebo že tím způsobuje zdražování předmětů potřeby, překotné a hromadné koupě nebo prodeje nebo překotné a hromadné vybírání vkladů. Nezáleží tedy vůbec na tom, zda obžalovaná mluvila o válce, která je již připravována v našem státě, tedy o válce konkrétní a proti určitému nepříteli směřující, nýbrž záleží jedině na tom, zda závadná nepravdivá zpráva byla způsobilou, aby následky, uvedené v prvním nebo druhém odstavci Šu 18 zákona vyvolala, a zdali

obžalovaná byla si této způsobilosti vědoma. Otázkami těmi soud nalézací se vůbec nezabývá, ačkoliv vzhledem ke zkušenostem, kterých byla značná část obyvatelstva za světové války o smutných následcích války i pro státy přímo jí nedotčené, nelze ani důvodně popírat, že i závadná zpráva o hrozivě se prý blížícím nebezpečí nové války měla aspoň in abstracto způsobilost shora naznačenou, byť i obžalované při tom nešlo o to, aby rozšířila zprávu, že Čsl. republika připravuje určitou novou válku, nýbrž jen, aby vylíčila hrůzy příští války. Poukazuje-li nalézací soud k tomu, že každý stát, který udržuje pravidelné vojsko, již tím právě, že toto vojsko má, připravuje se k nové válce, i kdyby při tom pomýšlel jen na obranu, a snaží-li se tím patrně dokázat, že i zpráva, že Čsl. republika připravuje válku, by nebyla nepravdivou, přehlídí jednak dvojnásobně, podstatně rozdílný smysl slova připravovati (t. j. zabezpečiti se pro případ, že nastane válka), a působiti k tomu, aby došlo k válce, jednak že podle zjištění rozsudkových obžalovaná výslovně tvrdila, že kapitalisté, nikoliv stát, novou válku připravují a že znepokojující povahu závadné zprávy nelze spatřovati toliko ve tvrzení, že se nová válka připravuje, nýbrž v předpovídání, že se nebezpečí takové války hrozivě blíží a že mužové a synové přítomných žen budou honěni jako dobytek na jatky a mimo to budou dušeni a škvařeni. Napadený výrok soudu spočívá tedy na právně mylných předpokladech, takže bylo zmateční stížnosti vyhověti a vzhledem k nedostatku skutkových zjištění, které by slušelo při správném právním podřadění položit zvláště po stránce subjektivní rozhodnutí za základ, uznati, jak se stalo.

Čís. 1739.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

I národ a národnostní menšiny dlužno považovati za skupiny obyvatelstva ve smyslu §u 14 čís. 3 zákona.

(Rozh. ze dne 27. září 1924, Zm II 225/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací závřhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 10. března 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 14 čís. 3 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 Sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stěžovatel, že popuzování k zášti proti celému národu, nebo národní menšině, jež prvý soud zjišťuje v rozsudku, nelze podřaditi pod ustanovení §u 14 čís. 3 zák. na ochr. rep., který chrání proti takovému jednání pouze jednotlivé skupiny obyvatelstva; výroky obžalovaného, posuzovány v souvislosti se zjištěnými skutečnostmi a nikoliv dle dojmů a náhledu svědků, nelze prý vůbec pokládati za popuzování k zášti proti české národnostní sku-